

Čestmír Ondráček

Rostliny Duchcovska

Monografie Muzea města Duchcova, ser. natur., vol. 3, 36 p., 2007.

V krátké době po vydání práce Rostliny Mostecka (Sládek, 2005, ed. město Most) vyšla další monografie květeny vybraného území severozápadních Čech. Tentokrát je zaměřena na botanicky zapomenutou oblast Duchcovska a jejím autorem je – možná poněkud překvapivě – dlouholetý kustod herbářových sbírek a zkušený florista Oblastního muzea v Chomutově Čestmír Ondráček.

Šestařicetistránková práce je prvním uceleným materiálem, který se věnuje floristice této oblasti, tedy pánevní části někdejšího okresu Duchcov a bezprostředně souvisejícímu okolí. Jedná se o území z botanického hlediska dosud téměř nevyužitě. Z okolí Duchcova a Oseka sice existují starší příspěvky a jednotlivé roztroušeně publikované údaje, jsou však v drtivé většině starší sta let.

Publikace není sice doplněna fotografiemi jak bylo původně zamýšleno, najdeme zde ale několik barevných i černobílých reprodukcí kreseb rostlin od významného českého ilustrátora přírodovědných knih Otakara Zejbrlíka. K tomu je třeba krátké vysvětlení: část života byl tento malíř spjat se Zabrušany, a proto byl využit zlomek jeho pozůstalosti, uložený v Muzeu města Duchcova.

Metodika práce Č. Ondráčka je originální: vzhledem k tomu, že je na Duchcovsku zachováno velmi málo přirozené vegetace a vyskytuje se tu značný počet nádrží, zaměřil svou pozornost právě na vodní a pobřežní vegetaci. Neustálenost počtu zdejších vodních ploch, jejich jmen i nejednotnost zákresů některých nádrží v mapách je elegantně vyřešena odkazem na konkrétní mapový podklad pro každou prozkoumanou lokalitu.

Úvodní část zahrnuje především krátkou charakteristiku přírodních podmínek zkoumané oblasti a přehled historie dosavadního botanického průzkumu.

V hlavní části je uveden soupis 47 zkoumaných lokalit a stručná charakteristika každé z nich. Převážně se jedná o vodní plochy, 6 dalších lokalit (doubrava, část intravilánu Duchcova, postagrární lada) je zvoleno pro celkové dokreslení pestrosti zdejší květeny. Taxony významné z hlediska ochrany přírody a fyto-geografie či regionálně vzácné jsou v textu uvedeny tučně, u nejvýznamnějších z nich (52) je uveden další komentář k současnému výskytu, významu a případně okolnostem nálezu.

Samotného mne překvapilo floristické bohatství kraje, o němž jsem si myslel, že jej celkem dobře znám. Autor zde uvádí 355 taxonů cévnatých rostlin, z toho 3 druhy jsou zákonem chráněné a 28 je evidováno v Červeném seznamu v různých stupních ohrožení (kategorie C1–C4).

K nejvýznamnějším nálezům patří např. *Dactylorhiza incarnata* (historicky první nález v Podkrušnohorské pánvi!), *Najas marina*, *Myriophyllum verticillatum*, *Potamogeton nodosus*, *P. perfoliatus*, *P. obtusifolius*, *Nymphaea candida*, *Lysimachia thyrsoiflora*, *Leersia oryzoides* (poslední čtyři druhy byly ověřeny po více než sto letech). Kromě toho jsou pozoruhodné nálezy druhů regionálně vzácných či z Podkrušnohorské pánve dosud neudávaných: *Galeopsis angustifolia*, *Calamagrostis canescens*, *Carex paniculata*, *Vaccinium myrtillus* aj., či méně hojných druhů adventivních (*Solanum decipiens*, *Xanthium album*).

Je na místě poděkovat autorovi i vydavateli (Muzeum města Duchcova) za pečlivě zpracovanou publikaci. Myslím, že by bylo vhodné tuto práci zhodnotit i na některé z veřejných exkurzí pořádaných Severočeskou pobočkou ČBS. Zároveň se těším, že dosud zpracovávaná květena Chomutovska bude jedním z dalších autorových dlouhodobých počínů na poli české botaniky.

Vít J o z a